

J A A R S T U K K E N   2 0 1 8

1 Balans en toelichting

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

A. Inleiding

De programmarekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Dit is een nadere uitwerking van de financiële verordening en ex artikel 2012 van de gemeentewet. Met ingang van 1 januari 2004 trad het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking.

De voornaamste uitgangspunten zijn:

- eenheid van programmabegroting- en rekening;
- het opnemen van een balans waaruit de financiële positie van de gemeente blijkt.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de programmarekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de programmarekening bekend zijn geworden.

De algemene uitkering is opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde acresmededeling, die is opgenomen in de septembercircular van het boekjaar.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten verantwoord in het jaar waarin het dividend ontvangen en/of het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de eigen bijdrage die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten, de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdrage als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen voor het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK, bepaalt de wetgever in feite dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen door het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente moet deze onzekerheid in de jaarstukken noemen, ook al ligt de oorzaak elders.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Door het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij kunt u denken aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening

getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming: vier jaar. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties), moet wel een verplichting worden gevormd.

B. Balans

1. VASTE ACTIVA

Activa waarden we op basis van de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs.

1.1 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa wordt gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. Alleen kosten van onderzoek en ontwikkeling die leiden tot een materieel vast actief mogen als immaterieel vast actief worden geactiveerd.

Bijdragen aan derden

Met ingang van de rekening 2016 vallen bijdragen aan activa in eigendom van derden onder de immateriële vaste activa in plaats van de financiële vaste activa. Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen.

1.2. Materiële vaste activa

In erfpacht uitgegeven gronden

De erfpachtgronden op de balans betreffen voornamelijk grondwaarden waarvoor een canon wordt betaald. De waarde van de afgekochte eeuwigdurende erfpachtgronden zijn met ingang van 2005 op de registratiewaarde van € 1,00 per kavel gesteld.

Materiële vaste activa met economisch nut

Alle investeringen met economisch nut activeren we en schrijven we af. Een investering is van economisch nut als activum verhandelbaar is of wanneer we er opbrengsten mee kunnen genereren. Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering; in die gevallen schrijven we af op het saldo. Bijdrage van derden moeten in mindering (cf. art. 62 BBV) worden gebracht op de materiële vaste activa.

Materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Het gaat hierbij om investeringen die grotendeels worden gedaan voor begraafplaatsen, riolering of het verzamelen van huishoudelijk afval waar tegenover een heffing kan plaatsvinden.

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Met ingang van 2017 zijn de uitgangspunten inzake de activering van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut vanwege de BBV wijziging aangepast. Vanaf 2017 moeten investeringen in maatschappelijk nut worden geactiveerd. Hierop mogen alleen bijdragen van derden die direct gerelateerd zijn aan het actief in mindering worden gebracht.

Niet in exploitatie genomen gronden

De NIEGG's zijn per 2016 overgeheveld naar de MVA conform nieuwe BBV voorschriften 2016. De huidige NIEGG's die per 1 januari 2016 uit de exploitatie zijn genomen worden zonder afwaardering omgezet tegen de boekwaarde per 1 januari 2016. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 moet een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt hierbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat per 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van de gronden.

Nog niet afgesloten activa

In de materiële vaste activa rekenen we verstrekte maar nog niet volledig verantwoorde investeringssubsidies mee. Dit betreft diverse investeringsubsidies aan Spurd voor sportaccommodaties van € 8,5 miljoen. In de rekening nemen we hiervoor de rentelast. Afschrijvingen vinden hierover niet plaats.

Afschrijvingsmethoden- en termijnen

Alle materiële activa schrijven we lineair af in de verwachte gebruiksduur.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Afschrijvingstermijn	Activasoort
50 jaar	gebouwen
45 jaar	stedelijk waterplan, riolering
40 jaar	schoolgebouwen, verharding/terreininrichting, dijken en kades, asfalt (wegen), elementen (wegen)
30 jaar	oeverbeschoeiing, herstel kademuren
25 jaar	rotondes, verkeerslichten en lantaarnpalen, speeltoestellen
20 jaar	inrichting/renovatie sport-, speel- en schoolterreinen, noodgebouwen, gebouwgebonden technische installaties, functieverbeterende verbouwingen, 1e inrichting schoolgebouwen, inrichting gymnastieklokalen/sporthallen, containers anders dan glas-, papier- en rolcontainers en kunststof sportveld (onderlaag)
15 jaar	kunststof sportveld (bovenlaag en onderlaag gecombineerd aangelegd), vrachtwagens en bijzondere voertuigen, tankautospuiten, glas-, papier-, rolcontainers
10 jaar	kunststof bovenlaag sportveld, gebouw inrichting (waaronder stoffering/meubilair), installaties/machines en overige materiële vaste activa, huisvuilauto's, veeg- en containerauto's
8 jaar	personenauto's, bestelbusjes en (losse) apparaten
6 jaar	ICT software
4 jaar	ICT hardware
geen	gronden

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 activeren we niet. Een uitzondering vormen gronden en terreinen; deze activeren we altijd.

Moment van eerste jaar afschrijving

Als ingangsdatum van de afschrijving geldt het jaar volgend op het jaar ná oplevering c.q. vervaardiging. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) schrijven we in principe niet af.

Levensduurverlengende investeringen

Dit betreft uitgaven voor groot onderhoud, zoals vervanging van (delen van) daken, dakbedekking, elektrische installaties, vloeren en dergelijke. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- kosten van klein onderhoud komen in het jaar van uitvoering ten laste van de exploitatie;
- kosten van groot onderhoud komen ten laste van een hiervoor gevormde voorziening (op basis van een actueel beheerplan);
- levensduurverlengende investeringen activeren we en schrijven deze af (eventueel via de componentenbenadering).

1.3. Financiële vaste activa

Participaties

Participaties in het aandelenkapitaal zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

De gemeente Purmerend heeft de volgende participaties:

- a. Bank Nederlandse gemeenten:* 7.020 aandelen van € 2,50 ofwel € 17.750;
- b. Alliander N.V.:* Het aantal aandelen Alliander N.V. bedraagt 302.719. Deze zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 6.466;
- c. Stadsverwarming Purmerend B.V. is een 100% deelneming:* In de waardering in 2011 hielden we, vanuit het voorzichtigheidsbeginsel, rekening met exploitatieverliezen sinds de oprichting van de BV. Op de agio is € 4,397 miljoen afgeboekt. In 2012 hebben we dit gecorrigeerd met € 20.000, zodat de totale afboeking € 4,417 miljoen bedraagt;
- d. NV Huisvuilcentrale Alkmaar N-H (HVC):* In 2011 zijn 102 aandelen tegen € 45,45 per aandeel in HVC verworven. Het totale aandelenbelang bedraagt € 4.635,90. Als aandeelhouder kan de gemeente de dienstverlening van HVC gebruiken. Deze dienstverlening bestaat, naast de verwerking van reststoffen, uit advisering. De baten en lasten van de dienstverlening verantwoorden we in de afzonderlijke programma's. De deelneming zelf verantwoorden we in de algemene dekkingsmiddelen. Onderdeel van het aandeelhouderschap is de garantstelling voor leningen die zijn aangetrokken voor de afvalinzameling en verwerking. Voor deze garantstelling keren we 1% risicoprovisie uit.

Verstekte langlopende geldleningen

De verstekte langlopende geldleningen zijn opgenomen tegen nominale waarde, verminderd met de ontvangen aflossingen. Onder deze balanspost per 31 december 2018 zijn voornamelijk opgenomen: de verstekte geldleningen aan woningcorporaties en de hypotheekverstrekkingen aan gemeentepersoneel.

2. Vlottende Activa

2.1. Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) zijn gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen die gebaseerd zijn op de gemiddelde betaalde inkoopprijs.

De verantwoording van de grondexploitatie verloopt via de exploitatie, als onderdeel van programma 7 Ruimtelijke ordening. Jaarlijks staan in de rekening van baten en lasten zowel de werkelijke lasten van het bouwrijp maken als de werkelijke verkopen. Het (positieve dan wel negatieve) saldo daarvan is de mutatie onderhanden werk (OHW).

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen (zoals grondaankopen, plankosten en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Als rekening wordt gehouden met lagere marktwaarde, dan brengen we dit niet in mindering op de boekwaarde, maar nemen dit op in een zogenaamde verliesvoorziening (met ingang van 2014). De verliesvoorziening dekt het eventuele verschil af. We waarderen niet af, omdat het later weer opwaarderen in de voorschriften niet mag. Hiervan kan wel sprake zijn als gevolg van marktontwikkelingen en een goedkopere planuitvoering en betere uitvoering.

Winsten uit de grondexploitatie worden alleen genomen als die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden (realisatieprincipe). Voor de winstneming geldt de percentage of completion methode; voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst genomen.

De verantwoording van de grondexploitatie verloopt via de exploitatie, als onderdeel van programma 7 Ruimtelijke ordening. Bij deze methode worden jaarlijks in de programmarekening van baten en lasten zowel de werkelijke lasten van het bouwrijp maken als de werkelijke verkopen getoond. Het (positieve dan wel negatieve) saldo daarvan is de mutatie onderhanden werk (OHW). Daarnaast komt de post voorraden terug in de paragraaf grondbeleid. Een voorziening voor verwachte verliezen in de grondexploitaties en gebiedsontwikkelingen wordt gepresenteerd onder de posten 'niet in exploitatie genomen bouwgronden' en 'bouwgronden in exploitatie'.

2.2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen waarderen we tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

2.3.en 2.4. Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa nemen we op tegen nominale waarde. De liquide middelen hebben we opgenomen volgens de laatste dagafschriften van 2018. Eventuele negatieve banksaldi bij een bank is binnen Purmerend verantwoord onder de vlottende passiva.

3. VASTE PASSIVA

3.1. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het saldo van de rekening van baten en lasten. De waardering vindt plaats tegen nominale waarden. We onderscheiden de reserves in een algemene reserve, egalisereserves en bestemmingsreserves.

De algemene reserve dient als algemeen financieel weerstandsvermogen waarbij we, volgens de notitie reserves en voorzieningen, minimaal een bedrag van € 15 miljoen aanhouden. De algemene reserve is tot stand gekomen dankzij (batige) saldi. De algemene reserve ontwikkelt zich in 2018 positief en staat ultimo 2018 op € 20,7 miljoen (na resultaat bestemming).

Er is sprake van een bestemmingsreserve zodra we, via een afzonderlijk raadsbesluit, voor een bepaald doel een reserve instellen.

3.2. Voorzieningen

Voorzieningen waarderen we op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Ze zijn getroffen voor op de balansdatum bestaande risico's, verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten. Daarnaast zijn onderhouds-/egalisatievoorzieningen getroffen ter gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren en mede gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen.

Kosten die we in een volgend begrotingsjaar maken maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar. De getroffen voorzieningen voorzien in de dekking van deze kosten voor zover deze niet op een andere wijze al zijn afgedekt in de meerjarenbegroting.

3.3. Vaste schulden

Vaste schulden waarderen we tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

4. VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde. Onder de overlopende passiva hebben we de meerjarige uitkeringen opgenomen. Deze uitkeringen zijn beklemd door de voorwaarden die een geldgever stelt (bv. rijksbijdrage, subsidie). De hoogte van de opgenomen bedragen is overeenkomstig de door de geldgevers verstrekte subsidies en/of bijdragen. Eventuele negatieve banksaldi bij een bank is binnen Purmerend verantwoord onder de vlottende passiva en niet onder de liquide middelen.

5. GEWAARBORGDE GELDLENINGEN EN GARANTSTELLINGEN.

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is buiten telling het totaalbedrag geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans staat meer informatie.

Balans per 31 december 2018

bedragen x € 1.000.-	2018	2017
Activa		
1. Vaste activa		
1.1 <i>Immateriële vaste activa</i>	362	381
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	362	381
1.2 <i>Materiële vaste activa</i>	236.200	229.429
Investerings met een economisch nut	174.547	168.316
Investerings waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	34.914	35.401
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	26.740	25.712
1.3 <i>Financiële vaste activa</i>	57.168	57.338
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- overige verbonden partijen	38.311	38.311
Leningen aan:		
- Woningbouwcorporaties	2.295	2.416
- Stadsverwarming Purmerend	8.000	8.000
Overige langlopende leningen u/g	8.563	8.611
Totaal vaste activa	293.730	287.148
2. Vlottende activa		
2.1 <i>Vorraden:</i>	36.911	44.848
Grond- en hulpstoffen	212	190
Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	36.553	44.464
Gereed product en handelsgoederen	146	194
2.2 <i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	18.068	16.820
Vorderingen op openbare lichamen	9.910	7.795
Uitzettingen in 's Rijkschatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	-	-
Overige vorderingen	8.158	9.024
2.3 <i>Liquide middelen</i>	146	169
Kassaldi	20	20
Banksaldi	126	149
2.4 <i>Overlopende activa</i>	3.694	4.507
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	-	-